

CORSWAREM, ridder Adriaan J.L. de (Hasselt 7 maart 1849 – Hasselt 13 juni 1909). Zwager van Pierre de Decker.

Behaalde aan de Katholieke Universiteit Leuven de diploma's van doctor in de rechten (1871) en in de politieke en administratieve wetenschappen (1872) en was van 1827 tot 1909 advocaat in Hasselt. De Corswarem zetelde in de Limburgse provincieraad (1876-1890 en 1906-1909) en was lid van de Bestendige Deputatie (1878-1890 en 1907-1909), volksvertegenwoordiger (1890-1904) en gemeenteraadslid en schepen voor onderwijs te Hasselt (1895-1907).

In Limburg was De Corswarem een van de voortrekkers van de christen-democratische beweging. Hij was de eerste voorzitter van de Gewestelijke

Christelijke Bond der erkende Arbeidersmaatschappijen van Onderlinge Bijstand en Lijfrente en medestichter van de Christelijke Sociale Werken. Op 19 september 1901 zat hij het eerste Congres van Maatschappelijke en Godsdienstige Werken in Limburg voor. In 1904 richtte de Corswarem *De Gids op Maatschappelijk Gebied* mee op. Daarnaast werkte hij nog mee aan tijdschriften zoals *De Banier* en *Limburgsche Bijdragen*.

In de Kamer liet De Corswarem zich opmerken als een voorstander van het gebruik van het Nederlands in gerechtelijke aangelegenheden en in het onderwijs. In de taalwet van 4 september 1891 op de tuchtzaken en op de hoven van beroep te Brussel en te Luik (**gerecht**) werd waarschijnlijk op zijn voorstel – hij trad op als verslaggever van de centrale Kamercommissie – de bepaling opgenomen die de wet ook toepasselijk maakte op het hof van beroep te Luik. Daar moest een kamer van Nederlandstalige magistraten worden samengesteld voor de behandeling in hoger beroep van correctionele processen uit Hasselt en Tongeren. In 1901 ondertekende De Corswarem mee het wetsvoorstel-Edward Coremans dat aan de basis lag van de wet Louis Franck-Paul Segers (1910) op het taalgebruik in het middelbaar onderwijs.

Door zijn talrijke publicaties met uitleg over administratief-gerechtelijke onderwerpen (militiewetten, openbare onderstand, onderwijs, kerkfabrieken, verkiezingen) bevorderde De Corswarem als een van de eersten het Nederlands als rechtstaal. Het bestuurlijk wetboek dat hij in het Nederlands schreef, kon door een tekort aan voorintekeningen niet verschijnen. In 1889 stichtte hij het maandblad *Het Vlaamsch Bestuur. Maatschappelijk tijdschrift voor gemeente-, kerk- en armbesturen*, dat hij tot aan zijn overlijden alleen opstelde en waarin hij Nederlandse vertalingen van wetten, besluiten en omzendbrieven publiceerde en van uitleg voorzag.

Op lokaal Hasselts vlak bezielde hij als voorzitter (1875-1892) en erevoorzitter (1893-1909) de plaatselijke afdeling van het **Davidfonds**. Hij was ook (bestuurs)lid van **Het Leesgezelschap**.

LITERATUUR: P. Bellefroid, 'Levensschets: Ridder Adriaan de Corswarem, 1849-1909', in *Jaarboek van de KVATL* (1913), p. 273-281; – L. Roppe, 'Corswarem, Adriaan Lambert de', in *NWB*, IV, 1970; – id., 'Adriaan J.L. de Corswarem', in *Twintig eeuwen Vlaanderen*, XIV, 1976, p. 375-379.

LOUIS ROPPE* EN FILIP BOUDREZ